

Sygn. akt

III AUa 1040/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **24 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Irena Mazurek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **24 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. W. i małoletniej J. W. działającej przez przedstawiciela ustawowego A. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o rentę rodzinną w związku z wypadkiem w drodze z pracy do domu

na skutek apelacji wnioskodawców

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **31 lipca 2012 r.** sygn. akt **IV U 712/12**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Sygn. akt III AUa 1040/12

UZASADNIENIE

wyroku z 24 stycznia 2013 r.

Decyzją z 14.05.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił prawa do renty rodzinnej w związku z wypadkiem w drodze z pracy do domu T. W. oraz małoletniej J. W..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało jednoznacznie zewnętrznej przyczyny wypadku w drodze z pracy do domu z dnia 15.11.2011 r.

W odwołaniu T. W. oraz małoletnia J. W. reprezentowana przez ojca A. W. podnieśli, że warunek posiadania przez zmarłą B. W. 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ciągu ostatnich 10 lat przed powstaniem niezdolności do pracy zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 i art. 58 ust. 2 w zw. z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest wymagany w związku z tym, że niezdolność do pracy zmarłej B. W. była spowodowana wypadkiem w drodze z pracy.

Wnieśli o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie J. W. i T. W. prawa do renty rodzinnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi ZUS wskazał, że zmarła B. W. nie miała ustalonego prawa do żadnego świadczenia emerytalno – rentowego. Badając uprawnienia wnioskodawców do renty rodzinnej organ rentowy przede wszystkim prowadził postępowanie mające na celu ustalenie, czy zmarła B. W. spełniała w chwili śmierci warunki do nabycia uprawnień do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

W dziesięcioleciu przed powstaniem całkowitej niezdolności do pracy (tj. od 9.11.2001 r. do 8.1.2011 r.) zmarła nie posiadała co najmniej 5 –cio letniego okresu ubezpieczenia, a jedynie 3 lata, 5 miesięcy i 14 dni.

W przypadku zmarłej B. W. łącznie udowodniony okres składkowy i nieskładkowy na przestrzeni całego życia wyniósł 16 lat, 2 miesiące i 8 dni.

Tym samym nie został spełniony warunek do renty z tytułu niezdolności do pracy wynikający z art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ani z art. 58 w/w ustawy. Zmarła nie spełniała w dacie zgonu w/w warunku do renty z tytułu niezdolności do pracy, co powoduje brak uprawnień do renty rodzinnej dla uprawnionych członków rodziny wymienionych w decyzji.

Odnośnie zdarzenia z 5.11.2011 r. ZUS podtrzymał stanowisko, że nie zostało wykazane aby przyczyną wypadku była przyczyna zewnętrzna.

Wyrokiem z 31.07.2012 r. sygn. akt IV U 712/12 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że na dzień złożenia wniosku J. W. była uczennicą Gimnazjum. T. W. był uczniem Technikum (...) Zmarła B. W. ostatnio pracowała w Przedsiębiorstwie (...) Zmarła (...). Przyczyną zgonu był krwotok podpajęczynówkowy (dokumentacja medyczna ze Szpitala Wojewódzkiego (...)w R.). Z Karty Wypadku w drodze z pracy wynika, że B. W. zakończyła pracę o godz. 21. Po wyjściu z samochodu na swojej posesji upadła na ziemię, gdyż straciła przytomność.

Dalej Sąd ustala, że nie szczególnego nie wydarzyło się jak wracała z pracy do domu. Pracowała jako ekspedientka w sklepie, na sklepie lub na kasie. Sklep nie był duży – to sklep spożywczy, osiedlowy, również z alkoholem.

T. W. był obecny w domu jak jego matka wróciła samochodem z pracy. Wjechała do garażu. Ponieważ nie przyszła do domu, wyszedł po nią i zobaczył, że leży koło garażu nieprzytomna. Nie skarżyła się wcześniej na nic do niego.

Na podstawie dokumentacji nadesłanej przez Szpital Wojewódzki (...)w R. Sąd ustalił, że przyczyną zgonu B. W. był masywny krwotok podpajęczynówkowy, niewydolność oddechowa i śmierć mózgu.

W ocenie Sądu w sprawie nie wystąpiły wszystkie przesłanki z art. 57 b ust. 1 ustawy emerytalno – rentowej, a w szczególności nie wystąpiła nagłość zdarzenia wywołana przyczyną zewnętrzną. Nawet jeżeli przyjąć, że w pracy był

ciężki dzień związany z normalnymi obowiązkami sprzedawcy, to nie można tu mówić o nagłości zdarzenia, a tym bardziej zdarzenia powstałego w drodze z pracy do domu.

Z powyższych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł o oddaleniu odwołaniu.

W apelacji od powyższego wyroku małoletnia J. W. działająca przez swojego ustawowego przedstawiciela oraz wnioskodawca T. W. zarzucili naruszenie art. 217 § 1, art. 227 i art. 232 kpc polegające na pominięciu wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności, czyli nie przeprowadzeniu prawidłowego postępowania dowodowego i nie rozważenia w sposób bezstronny i wszechstronny (art. 233 § 1 kpc) dowodów z zeznań świadka wnioskowanego w trakcie przewodu sądowego.

Zarzucili również naruszenie art. 57 b ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z FUS (tj. DZ. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) poprzez przyjęcie, że śmierć B. W. nie była wypadkiem w drodze z pracy tj. zdarzeniem nagłym wywołanym przyczyną zewnętrzną.

Wskazując na powyższe wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawców.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje okazały się uzasadnione i wywołały skutek w postaci uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Wnioskodawcy dochodzili przyznania prawa do renty rodzinnej w związku z wypadkiem z pracy ich matki B. W..

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (ust. 2). Stosownie do brzmienia art. 57 a warunku dotyczącego wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych nie stosuje się do ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.

Art. 57 b cyt. ustawy stanowi, że za wypadek w drodze do pracy lub z pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w drodze do lub z miejsca wykonywania zatrudnienia lub innej działalności stanowiącej tytuł ubezpieczenia rentowego, jeżeli droga ta była najkrótsza i nie została przerwana.

W niniejszej sprawie zabrakło ustaleń odnośnie nagłości zdarzenia i przyczyny zewnętrznej wypadku w drodze z pracy z dnia 15.11.2011 roku, dlatego zaskarżony wyrok okazał się przedwczesnym.

Pomimo oferowania przez wnioskodawców przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka R. P., który wracał razem z B. W. do jej domu i mógłby mieć wiadomości odnośnie jej stanu zdrowia oraz okoliczności jej wypadku po wyjściu z auta – dowód ten nie został przeprowadzony.

Przesłuchanie w/w świadka oraz szczegółowe przesłuchanie wnioskodawcy na okoliczności związane z wystąpieniem bądź nie wystąpieniem przyczyny zewnętrznej przedmiotowego wypadku będzie miało decydujące znaczenie dla dokonania stanowczych ustaleń w niniejszej sprawie. Należy bowiem pamiętać o bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego odnośnie poruszanego zagadnienia. I tak zgodnie z wyrokiem SN z 5.04. 1984 r. II PRN 2/84 (OSP 1985, z .4, poz.71) przyczynę zewnętrzną wypadku stanowi oddziałujący z zewnątrz na organizm pracownika czynnik, który w normalnym przebiegu wydarzeń w konkretnej sytuacji faktycznej nie powinien być wystąpić. W wyroku z 24.10.1978 r. III URN 26/78 (PiZS 1980, nr 7) SN stwierdził, iż o zewnętrzności można mówić wtedy, gdy wypadek pozostaje poza wolą i świadomością pracownika – w odróżnieniu od przyczyny wewnętrznej tkwiącej w organizmie poszkodowanego.

Należy również zaznaczyć, że przyczyna zewnętrzna nie musi być przyczyną wyłączną. Dla zakwalifikowania nagłego zdarzenia jako wypadku wystarczające jest, iż zewnętrzny czynnik sprawczy stanowić będzie tzw. współprzyczynę tego zdarzenia, przy czym często akcentuje się, aby przyczyna ta była istotna i współdecydująca, zasadnicza, dodatkowa i współistniejąca (por. postanowienie SN z 13 stycznia 1977 r. III PZP 15/76, Lex nr 14357; wyrok SN z 21 czerwca 1977 r., III PRN 17/77, Lex nr14393; wyrok SN z 24 października 1978 r., III URN 26/78, OSNCAPiUS 1979, nr 6, poz.128).

Tak więc przeprowadzenie postępowania dowodowego we wskazanym wyżej kierunku i przy uwzględnieniu bogatego orzecznictwa dotyczącego nagłości zdarzenia i przyczyny zewnętrznej wypadku, a następnie ocena wyników postępowania i na jej podstawie wyciągnięte wnioski, będą mogły z kolei stanowić podstawę ustaleń dla merytorycznego rozstrzygnięcia uprawnień wnioskodawców do renty rodzinnej (nie wykluczając oczywiście możliwości przeprowadzenia innych – czy to zawnioskowanych przez strony, czy też dopuszczonych przez Sąd z urzędu – dowodów), a wydany wyrok będzie mógł być poddany kontroli Sadu II instancji, w sytuacji złożenia apelacji przez którąkolwiek ze stron.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 kpc.